
Juli 2025

Juridisk serviceeftersyn

Om personkredsen
for tabt arbejds-
fortjeneste

Ankestyrelsen

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-566-9

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1: INDLEDNING	4
Formål og afgrænsning	4
KAPITEL 2: CENTRALE LÆRINGSPUNKTER I KOMMUNERNES SAGER	6
Retlige mangler	6
Kommunerne foretager oftest en helhedsvurdering	12
Tilfredsstillende inddragelse af forældre	13
Kommunen inddrager barnet eller den unge i sagsbehandlingen i få sager	13
Mangelfuld klagevejledning	14
KAPITEL 3: DE OFFENTLIGGJORTE SAGSBEHANDLINGSFRISTER	16

Kapitel 1: Indledning

Dette læringsnotat præsenterer udvalgte resultater fra Ankestyrelsens juridiske serviceeftersyn i 2025 på tværs af deltagende kommuner.

Det juridiske serviceeftersyn er en årligt tilbagevendende undersøgelse, som Ankestyrelsen gennemfører for Social- og Boligministeriet over en treårig periode fra 2023 til 2025. Hvert år i perioden gennemgår Ankestyrelsen et mindre antal sager fra udvalgte kommuner med fokus på, om kommunerne overholder regler og praksis på socialområdet i sager om børn og voksne med handicap på et udvalgt sagsområde. Ankestyrelsen gennemfører det juridiske serviceeftersyn efter reglerne i retssikkerhedslovens kapitel 11 om praksisundersøgelser. Det betyder blandt andet, at resultaterne af det juridiske serviceeftersyn skal behandles på et kommunalbestyrelsesmøde i de medvirkende kommuner i henhold til retssikkerhedslovens § 79 a.

I 2025 har seks udvalgte kommuner indgået i det juridiske serviceeftersyn, og emnet for serviceeftersynet har været kommunernes behandling af sager om personkredsvurderingen efter barnets lov § 87/servicelovens § 42 (fodnote: Barnets lov trådte i kraft den 1. januar 2024. Reglerne om dækning af tabt arbejdsfortjeneste fremgår nu af barnets lov § 87. Barnets lov § 87 om dækning af tabt arbejdsfortjeneste har samme materielle indhold som servicelovens § 42. Det juridiske serviceeftersyn 2025 kan derfor både indeholde sager om dækning af tabt arbejdsfortjeneste efter barnets lov § 87 og servicelovens § 42. I rapporten henvises der alene til den gældende bestemmelse i barnets lov § 87. *Fodnote slut*).

LOVBOKS: TABT ARBEJDSFORTJENESTE

Personkredsen for tabt arbejdsfortjeneste er forældre til børn, der har en betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller en indgribende kronisk eller langvarig lidelse.

Det fremgår af barnets lov § 87, stk. 1:

”Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til personer, der i hjemmet forsørger et barn eller en ung under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. (...)” Lovboks slut.

Formål og afgrænsning

Formålet med det juridiske serviceeftersyn er at bidrage med viden om og anbefalinger til kommunernes sagsbehandling i sager om tabt arbejdsfortjeneste.

Fokus

I det juridiske serviceeftersyn har vi fokus på at belyse eksempler på henholdsvis korrekt og mangelfuld sagsbehandling hos kommunerne i sager om personkredsvurderingen ved tabt arbejdsfortjeneste i barnets lov § 87.

Afgrænsning

Det juridiske serviceeftersyn giver eksempler på praksis i sagsbehandlingen og giver dermed kommunerne en pejling på, hvad de kan arbejde videre med ift. den aktuelle kvalitet i sagsbehandlingen på det udvalgte område.

Den enkelte kommune er forpligtet til af egen drift at vurdere, om de konkrete sager skal genoptages so, følge af de i undersøgelsen konstaterede retlige mangler.

Da der gennemgås et mindre antal udvalgte sager, er det ikke muligt at generalisere resultaterne af undersøgelsen til samtlige afgørelser i alle landets kommuner eller samtlige afgørelser, som de deltagende kommuner har truffet om personkredsen for tabt arbejdsfortjeneste. Vi kan imidlertid genkende de udfordringer, der viser sig i sagsgennemgangen, fra Ankestyrelsens klagesagsbehandling på området, og vi formoder derfor, at de identificerede udfordringer også vil kunne gøre sig gældende i andre end de undersøgte sager.

Det juridiske serviceeftersyn fokuserer ikke på personkredsvurderingen i sager om dækning af nødvendige merudgifter, selvom vurderingen er den samme.

Læringsnotatet

De seks udvalgte kommuner har modtaget et individuelt læringsnotat, som fokuserer på de læringspunkter, som har været mest udbredte i gennemgangen af den enkelte kommunes sager, og de læringspunkter, der har betydning for, om borgeren har fået den rette hjælp.

Dette læringsnotat gennemgår de centrale læringspunkter på tværs af de seks kommuner.

TEKSTBOKS: METODE

De seks kommuner har sendt i alt 108 sager. Heraf er 41 sager udgået, da de ikke opfylder kriterierne for udvælgelsen af sager. 64 sager er indgået i sagsgennemgangen i det juridiske serviceeftersyn.

Der er tale om sager, hvor kommunerne har truffet afgørelse om personkredsen for tabt arbejdsfortjeneste for dækning af tabt arbejdsfortjeneste. Der er både bevillings- og afslagssager. I nogle sager har kommunen truffet både afgørelse om personkredsen og afgørelse om udmåling af tabt arbejdsfortjeneste. Ankestyrelsen har kun forholdt sig til kommunens afgørelsen om personkredsen. Afgørelserne er som udgangspunkt truffet i perioden fra den 6. juli 2021 til den 6. juli 2024. Kommunerne er blevet bedt om at sende de nyeste sager, der lever op til udvælgelseskriterierne. Afgørelserne har desuden ikke været påklaget til Ankestyrelsen. Tekstboks slut.

Som det fremgår ovenfor, indgår en stor andel af de indsendte sager ikke i undersøgelsen, fordi de ikke opfylder kriterierne for indkaldelsen. Det skyldes - i en overvejende del af sagerne - at kommunen ikke har indsendt en afgørelse om personkredsen.

Kapitel 2: Centrale læringspunkter i kommunernes sager

I det følgende beskriver vi centrale fund fra det juridiske serviceeftersyn.

Sagsgennemgangen viser, at 43 ud af de 64 sager ville blive stadfæstet, hvis de var påklaget til Ankestyrelsen.

Vi vurderer dog ved sagsgennemgangen, at 27 ud af de 64 sager lider af en eller flere retlige mangler (fodnote: En retlig mangel er en overtrædelse af en juridisk regel, der kan medføre, at afgørelsen er ugyldig. *Fodnote slut*). Vi ville have omgjort 21 af de 27 sager, hvis de var påklaget til Ankestyrelsen. Ud af de 21 sager ville 15 være blevet hjemvist og seks være blevet ændret. Det betyder, at seks af sagerne med retlige mangler ikke ville være blevet omgjort i Ankestyrelsen. Det skyldes, at manglen ikke har væsentlig betydning for afgørelsens resultat.

I det juridiske serviceeftersyn ser vi også på, om kommunerne foretager en helhedsvurdering i sagerne, og om forældrene er inddraget i sagsbehandlingen.

I næsten alle sager kan vi konstatere, at forældrene er inddraget i sagsbehandlingen. For så vidt angår kommunernes forpligtelse til at foretage en helhedsvurdering af en families samlede behov for hjælp kan vi se, at kommunerne i størstedelen af sagerne er opmærksomme på, om familien har brug for anden hjælp. I de 42 sager (fodnote: De resterende 22 sager er truffet efter den tidligere gældende bestemmelse i serviceloven, hvor der ikke var krav om inddragelse af barnets eller den unges holdning og synspunkter. *Fodnote slut*), hvor kommunerne træffer afgørelse efter barnets lov § 87, kan vi konstatere, at kommunerne inddrager barnets eller den unges holdning og synspunkter i 19 sager.

Gennemgangen viser også, at kommunerne har udfordringer med at overholde deres offentliggjorte sagsbehandlingstider.

Retlige mangler

I den overvejende del af sagerne, hvor vi kan konstatere en retlig mangel, har kommunerne udfordringer med at oplyse sagen. Det drejer sig om 15 ud af de 27 sager med retlige mangler. Vi kan også konstatere, at der er 13 sager, som lider af en begrundelsesmangel og fire sager, der lider af en hjemmelsmangel. I tre sager har kommunerne foretaget et skøn, der ikke er udøvet korrekt. Det vil sige, at de har lavet en forkert vurdering.

Vi har ikke konstateret mangler i form af partshøringsmangler eller sager, hvor kommunerne har sat skøn under regel.

Sagsoplysning

Kommunen har ansvaret for, at sagen er tilstrækkeligt oplyst til, at den kan træffe en korrekt afgørelse. Det fremgår af § 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Det betyder, at de oplysninger, kommunen lægger til grund for afgørelsen, skal være relevante og korrekte. Kommunen skal indhente oplysninger om væsentlige forhold, der har betydning

for sagen. Det er kommunens ansvar at sikre en afklaring, inden kommunen afgør sagen, hvis

- der er tvivl om sagens oplysninger
- forælderen/forældrene kommer med væsentlige oplysninger, der for eksempel anfægter oplysningsgrundlaget
- der i øvrigt er et mangelfuldt oplysningsgrundlag.

Det er desuden kommunens ansvar at inddrage den nødvendige fagkundskab, når der er et behov for det. Det kan for eksempel være lægefaglige oplysninger, som kan belyse, om borger er omfattet af den personkreds, der kan have ret til tabt arbejdsfortjeneste.

Vi ser flere eksempler på sager, der er oplyst relevant i overensstemmelse med officialmaksimen, og hvor kommunerne derfor har sikret et tilstrækkeligt og nødvendigt oplysningsgrundlag, samt hvor kommunerne foretager en konkret og individuel vurdering af sagens oplysninger.

Et eksempel på det er en sag, der handler om forældre, der søger om tabt arbejdsfortjeneste til pasning af deres barn med angst og skolevægring i hjemmet. Kommunen indhenter relevant lægeerklæring, hvor der spørges specifikt til varigheden af barnets udfordringer. Lægen beskriver, at det forventes, at angstproblematikken vil vare 6-12 mdr. Barnet er i relevant terapiforløb. Kommunen træffer afgørelse om, at forældrene ikke er i personkredsen, da barnet ikke har en langvarig lidelse.

Vi er enige i kommunens vurdering, og sagen ville blive stadfæstet, hvis sagen var påklaget til Ankestyrelsen.

Der er oplysningsmangler i 15 ud af de 64 gennemgående sager. Ud af de 15 sager med oplysningsmangler er otte af dem sager, hvor kommunerne træffer afgørelse om fuld bevilling.

Det vil sige, at borgeren (fortsat) får bevilget det ansøgte fuldt ud.

I 14 af sagerne med oplysningsmangler mangler der oplysninger om, hvorvidt barnet har en betydeligt nedsat funktionsevne eller en indgribende lidelse.

Ud af disse 14 sager mangler der i otte sager lægelige eller andre helbreds-faglige oplysninger til vurdering af barnets funktionsevne. Denne oplysningsmangel kan fx handle om, at der mangler oplysninger om konsekvensen af ophør med den medicinske behandling, hvilket er tilfældet i fire af sagerne. Disse oplysninger har betydning for vurderingen af, om barnet har en betydeligt nedsat funktionsevne eller en indgribende lidelse.

I seks af de 15 sager med oplysningsmangler mangler der oplysninger om, hvorvidt varighedskriteriet er opfyldt.

Vi ser i en sag et eksempel på, at kommunen ikke får indhentet de nødvendige faglige oplysninger til brug for kommunens vurdering af, om forældrene er i personkredsen for tabt arbejdsfortjeneste.

Sagen handler om en pige, der er født i 2013. Det er oplyst, at pigen har allergisk astma og følelsesmæssige vanskeligheder. Som begrundelse for afslaget henviser kommunen til, at

kommunen ikke ved, om pigen har en langvarig lidelse, fordi pigen er 10 år, og hun muligvis kan vokse fra sine vanskeligheder.

Vi vurderer, at kommunen ikke med henvisning hertil kan give et afslag på hjælp. Det er kommunens ansvar at oplyse sagen, så der kan træffes en korrekt afgørelse. Det betyder, at det er kommunen, der skal sørge for at indhente lægefaglige oplysninger om varigheden af pigens astma, så kommunen kan foretage den rigtige vurdering i overensstemmelse med principmeddelelse 23-17 og 43-22. Kommunen skal også undersøge, om det er muligt at sige noget om varigheden af de følelsesmæssige vanskeligheder. I afslaget henviser kommunen også til, at pigens lidelser slet ikke er indgribende. Kommunen lægger i den forbindelse vægt på oplysninger fra skolen og forældre. Heller ikke denne vurdering kan kommunen på det foreliggende oplysningsgrundlag.

TEKSTBOKS:

UDDRAG AF PRINCIPMEDDELELSE 23-17

"Forældre, der forsørger et barn i hjemmet med nedsat funktionsevne, kan få dækket merudgifter ved forsørgelsen af barnet og compensation for tabt arbejdsfortjeneste.

Retten til hjælp er blandt andet betinget af, at barnet har en betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk og langvarig lidelse.

Risiko for en lidelse er ikke nok. Barnets lidelse skal både være langvarig og indgribende.

Ved langvarig forstås, at lidelsen normalt skønnes at vare et år eller mere. Med indgribende lidelse forstås, at lidelsen skal være af en sådan karakter, at den har alvorlige følger i den daglige tilværelse.

(...)"

UDDRAG AF PRINCIPMEDDELELSE 43-22

"(...)

Ved vurderingen af, om funktionsnedsættelsen er betydelig, eller om lidelsen er indgribende, kan det i nogle tilfælde være relevant at afklare, om medicinsk behandling og/eller støttetiltag kan have en betydning for følgerne af barnets funktionsnedsættelse eller lidelse i barnets daglige tilværelse.

Hvis der er udsigt til, at medicinsk behandling og/eller støttetiltag inden for kortere tid kan afhjælpe følgerne af barnets funktionsnedsættelse eller lidelse, kan det begrunde, at funktionsnedsættelsen ikke er betydelig, eller at lidelsen ikke er indgribende." Tekstboks slut.

Det fremgår også af samme sag, at pigen får medicin for sin astma, og det betyder, at kommunen skal undersøge, hvordan pigens funktionsniveau er ved ophør af den medicinske behandling. Det følger af Ankestyrelsens principmeddelelse 84-19 (fodnote: Se også udtalelse fra Folketingets Ombudsmand FOU nr. 1997.267 og principmeddelelse 55-11. Fodnote slut). Når kommunen ikke indhenter oplysninger om den medicinske behandling, kan kommunen ikke vurdere, om pigens funktionsniveau skal vurderes med eller uden medicin, og dermed om hendes funktionsnedsættelse er betydeligt nedsat, eller om lidelsen kan anses for at være

indgribende. Generelt kan vi ikke se i begrundelsen for kommunens afgørelse, om kommunen er opmærksom på den praksis, der er udmeldt i principmeddelelsen.

TEKSTBOKS: PRINCIPMEDDELELSE 84-19

Når kommunen skal vurdere, om en borger, der er i løbende medicinsk behandling, har en væsentligt og varigt nedsat funktionsevne, skal vurderingen som hovedregel foretages på grundlag af den funktionsnedsættelse, som kan konstateres hos borgeren, når borgeren tager sin medicin.

Der gælder dog en undtagelse hertil. Hvis ophør med behandlingen enten vil være akut livstruende eller vil medføre en umiddelbar risiko for væsentligt og varig nedsat funktionsevne.

Med akut livstruende forstås, at tilstanden er så alvorlig, at der er risiko for, at den pågældende dør i løbet af timer til dage.

Med umiddelbar risiko forstås situationer, hvor det kan sandsynliggøres, at den væsentlige og varige nedsættelse af funktionsevnen indtræder kort tid efter ophør af den konkrete behandling, typisk i løbet af dage til uger, eventuelt måneder.

Borgeren skal, i de ovennævnte situationer, vurderes uden hensyntagen til den medicinske behandling, selvom en genoptagelse af medicinindtagelsen vil føre til, at funktionsevnen helt eller delvis genvindes. Tekstboks slut.

Vi vurderer derfor også, at kommunen i sagen hverken kan træffe en relevant og korrekt afgørelse om varigheden af barnets lidelser eller foretage den rigtige vurdering af, om barnet har en betydeligt nedsat funktionsevne på det foreliggende grundlag.

Et andet eksempel på utilstrækkelig sagsoplysning ser vi i en sag, hvor en forælder søger om dækning af tabt arbejdsfortjeneste. Kommunen træffer afgørelse om, at den unge ikke har en betydeligt nedsat funktionsevne, og at forælderen derfor ikke er i personkredsen for tabt arbejdsfortjeneste. Kommunen indhenter i forbindelse med sagsoplysningen nogle oplysninger fra en skole, den unge har gået på året før ansøgningen. Der indhentes også oplysninger fra et praktiksted. Det er dog uklart i sagen, hvad den unge faktisk foretager sig i dagligdagen på ansøgningstidspunktet. I forbindelse med partshøring over de indhentede oplysninger fortæller mor, at den unge har fået det værre og opleves at være gået helt i stå. Kommunen træffer en afgørelse om afslag med henvisning til, at den unges funktionsnedsættelse ikke er af alvorlig karakter. Kommunen følger ikke op på den tvivl om den unges tilstand, som mor rejser i forbindelse med partshøringen. Kommunen har i øvrigt heller ikke indhentet mere generelle oplysninger om den unges hverdag i overensstemmelse med principmeddelelse 43-15.

TEKSTBOKS: UDDRAG AF PRINCIPMEDDELELSE 43-15

"(...)

Det er den samlede vurdering af funktionsnedsættelsen i forhold til den daglige tilværelse, der er afgørende

Selv om årsagen til den nedsatte funktionsevne ofte vil være en lægelig diagnosticeret lidelse, er det en konkret vurdering af funktionsnedsættelsen, der er afgørende. I denne vurdering vil

bl.a. kunne indgå funktionsnedsættelsens betydning i relation til barnets eller den unges aktivitetsniveau, skole- og uddannelsesforhold, personlige forhold, helbredsforhold m.v. (...)” Tekstboks slut.

Vi vurderer derfor, at det er uklart, om den unges udfordringer reelt er af indgribende karakter i dagligdagen. Sagen ville være hjemvist, hvis afgørelsen var påklaget til Ankestyrelsen.

TEKSTBOKS: OPMÆRKSOMHEDSPUNKT

Sagsgennemgangen tyder på, at kommunerne har brug for at optimere sagsbehandlingen i forhold til at oplyse sagerne tilstrækkeligt, inden der træffes afgørelse. Det gælder særligt i forhold til vurderingen af, om barnet skal vurderes med eller uden medicin. Desuden gælder det både i forhold til sager, hvor kommunerne vurderer, at ansøgeren er omfattet af personkredsen, og sager, hvor kommunerne vurderer, at ansøger ikke er omfattet af personkredsen.

Det kan være relevant for kommunerne at have en praksis for, hvilke oplysninger der i sager om personkredsvurdering efter barnets lov § 87 kan være med til at belyse en sag i fornødent omfang. Det kan fx være, hvilke lægefaglige eller andre faglige udtalelser der er nødvendige for at kunne foretage en vurdering af, om barnet eller den unge har en betydelig og varigt nedsat funktionsevne.

I den forbindelse skal kommunerne være opmærksomme på Ankestyrelsens praksis om forståelsen af personkredsvurderingen, da principmeddelelserne er afgørende for netop vurderingen af barnets eller den unges funktionsnedsættelse. I de enkelte principmeddelelser kan kommunerne hente inspiration til, hvilke typer af oplysninger der er nødvendige i sager, hvor kommunerne skal tage stilling til personkredsvurderingen. Tekstboks slut.

Begrundelsesmangler i sagerne

I sager, hvor kommunen giver et skriftligt afslag på hjælp, skal kommunen opfylde forvaltningslovens § 24 om kravene til en begrundelse.

Ud af de 64 sager, der indgår i det juridiske serviceeftersyn, er 42 af dem fulde bevillinger. Det betyder, at kommunen vurderer, at ansøger (fortsat) er omfattet af personkredsen.

Der er efter forvaltningslovens § 24 ikke et begrundelseskrav i sager, hvor kommunen giver en fuld bevilling. Allerede af den grund er der ikke konstateret begrundelsesmangler i nogen af disse 42 sager. Vi kan konstatere, at kommunerne i disse sager ofte heller ikke angiver en egentlig begrundelse for, hvorfor ansøger (fortsat) er omfattet af personkredsen. I en række sager henviser kommunen alene til barnets diagnose, selvom det ikke er diagnosen i sig selv, der er afgørende for vurderingen. Det er derimod følgerne af lidelsen eller den nedsatte funktionsevne i barnets daglige tilværelse, der er afgørende (fodnote: Se principmeddelelse 43-22. Fodnote slut).

I de restende 22 sager er der tale om afgørelser om helt eller delvist afslag, hvilket betyder, at der er et krav om begrundelse i disse sager. Der er konstateret begrundelsesmangler i 13 af de sager, der indgår i det juridiske serviceeftersyn. I fem af sagerne vurderes afgørelsen ikke at være i overensstemmelse med regler og praksis, og begrundelsesmanglen har væsentlig betydning for vurderingen i de sager.

Vi ser i en sag et eksempel på en begrundelsesmangel, der dog ikke i sig selv får væsentlig betydning for sagens resultat. Kommunen vurderer, at barnets funktionsnedsættelse ikke er betydelig. Kommunen lægger i afgørelsen blandt andet vægt på, at der er iværksat/peget på støttetiltag, uden at tage stilling til, om der er udsigt til, at støttetiltag inden for kortere tid kan afhjælpe følgerne af barnets funktionsnedsættelse eller lidelse i overensstemmelse med principmeddelelse 43-22. Forholdet får dog ikke betydning, da vi vurderer, at barnets funktionsnedsættelse under alle omstændigheder ikke vurderes at være betydelig på ansøgningstidspunktet. Kommunens afgørelse ville derfor blive stadfæstet, hvis den var påklaget til Ankestyrelsen.

Vi kan desuden i en række sager konstatere, at kommunerne i flere sager, uden at begrunde det, fraviger det almindelige princip om, at en bevilling gælder fra det tidspunkt, hvor der ansøges om hjælpen. Det kaldes "ansøgningsprincippet" og beskrives nærmere i principmeddelelse 101-13. Den manglende begrundelse for fravigelse af ansøgningsprincippet udgør i alle sagerne en begrundelsesmangel.

I nogle af de sager, hvor kommunen bevilger tabt arbejdsfortjeneste fra et senere tidspunkt end ansøgningstidspunktet, fører begrundelsesmanglen til, at vi ville have ændret kommunens afgørelse, hvis den var blevet påklaget til Ankestyrelsen. Det skyldes, at bevillingen skal gælde allerede fra ansøgningstidspunktet, hvor vi vurderer, at ansøger også er omfattet af personkredsen.

Vi konstaterer også eksempler på sager, hvor kommunen vurderer, at ansøger ikke er omfattet af personkredsen og giver afgørelsen virkning fra et senere tidspunkt end ansøgningstidspunktet. Det efterlader indtrykket af, at kommunen ikke har taget stilling til spørgsmålet om personkredsen i perioden fra ansøgningstidspunktet og frem til virkningstidspunktet. Her vurderer vi i en række sager, at ansøger heller ikke er omfattet af personkredsen på ansøgningstidspunktet, og at afgørelsen derfor ville blive stadfæstet, da vi er enige i, at der skal gives afslag på tabt arbejdsfortjeneste.

TEKSTBOKS: OPMÆRKSOMHED

Kommunerne skal være opmærksomme på at lave en fyldestgørende begrundelse i alle afgørelser, hvor der gives helt eller delvist afslag på en ansøgning. Kommunerne skal angive, hvorfor en afgørelse har fået et bestemt indhold.

Hvis kommunerne fraviger ansøgningsprincippet og først bevilger tabt arbejdsfortjeneste fra et senere tidspunkt end ansøgningstidspunktet, skal kommunerne også være opmærksomme på at begrunde dette i overensstemmelse med praksis som udmeldt i principmeddelelse 101-13. Tekstboks slut.

Vi gør desuden kommunerne opmærksomme på, at selvom der ikke er et krav til en begrundelse ved en fuld bevilling, kan det gøre en senere opfølgning mere vanskelig, når kommunerne ved bevillingen ikke angiver de væsentlige hensyn, der ligger til grund for personkredsvurderingen. Det skyldes, at det i forbindelse med en opfølgning kan være sværere at begrunde, hvilke ændringer der eventuelt kan føre til, at en forælder ikke længere er omfattet af personkredsen.

Vi anbefaler også, at kommunerne gør det tydeligt, at de har været opmærksomme på Ankestyrelsens offentliggjorte praksis. Det gælder også i bevillingssager, da det er med til at

underbygge kommunernes begrundelse for, hvad der har været udslagsgivende for det pågældende resultat i sagen. Vi kan i flere sager ikke konstatere, om kommunerne rent faktisk er opmærksomme på den relevante praksis, der vedrører personkredsvurderingen for tabt arbejdsfortjeneste.

Forkerte vurderinger

Vi kan konstatere forkerte vurderinger i tre ud af de 64 sager, der indgår i sagsgennemgangen. I to af sagerne drejer det sig om, at kommunerne vurderer, at ansøger (fortsat) er omfattet af personkredsen. Vi vurderer, at afgørelserne ville blive ændret, hvis de var påklaget til Ankestyrelsen.

Vi ser et eksempel på dette i en sag, hvor kommunen følger op på en løbende bevilling af tabt arbejdsfortjeneste til pasning af en pige, der har en tilpasningsreaktion. Kommunen vurderer, at mor fortsat er omfattet af personkredsen for tabt arbejdsfortjeneste. I den forbindelse lægger kommunen vægt på, at pigen fortsat har behov for at blive skærmet, så hun ikke udtrættes, og hendes angst dermed eskalerer. Kommunen lægger også vægt på beskrivelser af pigens sygdomsforløb, og hvordan hun tidligere har reageret på overbelastning.

Hvis sagen havde været til behandling i Ankestyrelsen, ville vi have ændret afgørelsen. Det skyldes, at vi vurderer, at pigens lidelse ikke længere er indgribende på tidspunktet for kommunens afgørelse.

Der er oplysninger fra psykiatrien om, at pigen har det langt bedre, selvom hun stadig ikke er kommet sig helt og fortsat udtrættes hurtigere end vanligt. Hun fremstår høflig, glad og energisk, og hun er normalt begavet. Der er desuden oplysninger fra forældrene om, at pigen går i skole/SFO i et stort omfang. Efter skole/SFO holder hun pause og er efter pausen klar til igen at indgå i gøremål, aktiviteter eller socialt samvær. Det går generelt godt med hende derhjemme, og skolen oplyser, at pigen virker glad og robust samt fungerer godt med de andre i klassen.

Hjemmelsmangler

Vi kan konstatere hjemmelsmangler i fire ud af de 64 sager, der indgår i sagsgennemgangen.

I alle tilfælde handler hjemmelsmanglen om, at kommunerne først tillægger afgørelsen virkning fra et senere tidspunkt end ansøgningstidspunktet uden at have grundlag herfor. Afgørelserne ville blive ændret i tre af sagerne, hvis de var påklaget til Ankestyrelsen, så bevillingerne har virkning fra ansøgningstidspunktet (fodnote: Se principmeddelelse 101-13, som er refereret under afsnittet om begrundelsesmangler i sagerne. *Fodnote slut*). I en sag ville afgørelsen blive hjemvist til stillingtagen til virkningstidspunktet for afgørelsen. Det skyldes, at det på det foreliggende er uklart, hvorfor kommunen tillægger afgørelsen virkning fra et senere tidspunkt end ansøgningstidspunktet.

Kommunerne foretager oftest en helhedsvurdering

Kommunalbestyrelsen skal behandle ansøgninger og spørgsmål om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning, herunder også rådgivning og vejledning. Kommunalbestyrelsen skal desuden være opmærksom på, om der kan søges om hjælp hos en anden myndighed eller efter anden lovgivning. Det følger af retssikkerhedslovens § 5.

Sagsgennemgangen viser, at kommunerne i 57 sager ud af de 64 gennemgåede sager har foretaget en helhedsvurdering, så kommunerne i disse sager har været opmærksomme på, om borgeren har støttebehov ud over den hjælp, der kan dækkes efter reglerne om tabt arbejdsfortjeneste.

I fire sager kan vi ud fra sagens oplysninger ikke se, om kommunen har taget stilling til borgerens øvrige behov for hjælp. I tre sager ser vi konkrete oplysninger om, at borgeren kan have brug for støtte efter andre regler i den sociale lovgivning, som kommunen ikke har forholdt sig til.

Vi kan se, at de typer af anden hjælp, borgeren kan have brug for, typisk er støtte efter reglerne om aflastning og afløsning.

Vi ser således to sager, hvor kommunen ikke ses at samle op på familiens situation. Det drejer sig om sager, hvor der er oplysninger om, at den ene forælder, som følge af barnets nedsatte funktionsevne, oplever at være stresset og evt. står over for en sygemelding. Kommunen skal i den forbindelse være opmærksom på at få vejledt forælderen om muligheden for aflastning eller overveje om andre tiltag i familien er nødvendige, så forælderen så vidt muligt kan bibeholde sit eget funktionsniveau.

Tilfredsstillende inddragelse af forældre

Kommunerne har pligt til at inddrage forældrene i sagen. Det fremgår af § 4 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Vi skal her gøre opmærksom på, at når vi forholder os til inddragelsen, er resultaterne alene baseret på, om det fremgår af sagens akter, at kommunen har inddraget og forholdt sig til forælderens/forældrenes oplysninger og forhold, inden kommunen har truffet afgørelse i sagen. Vi forholder os derimod ikke til, hvordan mødet mellem sagsbehandleren og forælderen/forældrene udfolder sig i praksis, herunder om forælderen/forældrene føler sig inddraget i sagsbehandlingen.

I 63 af de 64 gennemgåede sager har kommunerne inddraget borgeren i sagsbehandlingen, inden de har truffet afgørelse. Kommunerne har blandt andet inddraget borgeren ved løbende kontakt over mail, via telefonsamtaler og fysiske møder, partshøring og forælderens/forældrenes oplysninger i ansøgningen om tabt arbejdsfortjeneste.

Vi ser et eksempel på tilstrækkelig inddragelse i en sag, hvor kommunen vurderer, at moren fortsat er omfattet af personkredsen. Kommunen inddrager forældrene igennem et netværksmøde, hvor forældrene beskriver, hvordan barnet aktuelt er påvirket af sin funktionsnedsættelse. Der har derudover været telefonisk kontakt med mor.

Kommunen inddrager barnet eller den unge i sagsbehandlingen i få sager

Efter lovændringen den 1. januar 2024, hvor tabt arbejdsfortjeneste er reguleret i barnets lov § 87, er der samtidig indført et krav om, at barnets eller den unges holdninger og synspunkter som udgangspunkt skal tilvejebringes og inddrages i kommunens sagsbehandling. Det fremgår af barnets lov § 5, stk. 3, og stk. 4.

Kommunerne har i 42 af de 64 sager, der indgår i sagsgennemgangen, truffet afgørelse efter barnets lov.

Vi kan konstatere, at kommunen tilvejebringer og inddrager barnets eller den unges synspunkter i sagsbehandlingen i 19 ud af de 42 sager. Der er i 11 sager tale om direkte kontakt med barnet og i otte sager tale om indirekte kontakt. I en enkelt af de 64 sager har kommunen ved en fejl henvist til servicelovens § 42, selvom afgørelsen er truffet efter barnets lovs ikrafttræden. I sagen inddrager kommunen ikke barnet.

Mangelfuld klagevejledning

Efter forvaltningslovens § 25 skal afgørelser, som kan påklages til anden forvaltningsmyndighed, når de meddeles skriftligt, være ledsaget af en vejledning om klageadgang med angivelse af klageinstans og oplysning om fremgangsmåden ved indgivelse af klage, herunder om eventuel tidsfrist.

Det betyder, at der også er krav om klagevejledning, hvis kommunen vurderer, at borgeren er omfattet af personkredsen, men først fra et senere tidspunkt, end borgeren søger om. Det skyldes, at der i sådan et tilfælde er tale om et delvist afslag.

I 42 af de 64 sager giver kommunerne borgeren fuldt medhold i forhold til spørgsmålet om personkredsen. Det vil sige, at der i disse 42 sager ikke er et egentligt krav om klagevejledning.

Kommunerne klagevejleder imidlertid i næsten alle sager. Det skyldes i høj grad, at kommunerne ud over at træffe afgørelse om, at borgeren er omfattet af personkredsen, også træffer en delafgørelse om helt eller delvist afslag på tabt arbejdsfortjeneste, da en eller flere af de øvrige betingelser for tabt arbejdsfortjeneste ikke er opfyldt. Vi har ved sagsgennemgangen undersøgt, om klagevejledningen opfylder kravene til klagevejledning efter forvaltningslovens § 25 i alle 64 sager.

I 27 ud af 64 sager opfylder klagevejledningen ikke kravene til klagevejledning efter forvaltningslovens § 25. I to af sagerne giver kommunerne slet ikke nogen klagevejledning, selvom der er krav om det i de konkrete sager. I de øvrige sager har den mangelfulde klagevejledning i høj grad karakter af, at kommunerne ikke vejleder tilstrækkeligt om, hvordan borgeren kan klage, og hvad tidsfristen for klagen er.

Vi ser fx i en række sager, at kommunerne ikke oplyser om, at der er mulighed for at klage mundtligt. Derudover oplyser kommunerne i en række sager ikke om muligheden for at klage digitalt.

Desuden ser vi eksempler på, at kommunerne giver en forkert frist for indgivelse af klage. Kommunerne skriver i nogle sager, at klagen skal sendes inden fire uger fra modtagelsen af klagen. Dette er ikke korrekt. Klagen skal være modtaget i kommunen inden fire uger fra modtagelsen af klagen. I en række sager vejleder kommunen om, at klagen skal være indgivet inden kontortids ophør. Dette er en fejl i forhold til fristen for klagen, da klagen blot skal være fremme inden midnat, hvis borgeren klager digitalt.

TEKSTBOKS: OPMÆRKSOMHEDSPUNKT

Kommunerne skal være opmærksomme på at give korrekt klagevejledning til borger.

En afgørelse bliver ikke i sig selv ugyldig af en mangelfuld klagevejledning, men det betyder, at fristen for borgers klage bliver ved med at løbe, indtil der gives en korrekt klagevejledning
Tekstboks slut.

Kommunerne kan læse mere om klagevejledning i Ankestyrelsens håndbog om at skrive en afgørelse på [Ankestyrelsens hjemmeside](#).

Kapitel 3: De offentliggjorte sagsbehandlingsfrister

Kommunerne skal offentliggøre sagsbehandlingsfrister for en ansøgning om dækning af merudgifter på deres hjemmeside. Dette følger af § 3, stk. 2, og § 3 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Hvis en kommune ikke kan overholde den offentliggjorte sagsbehandlingsfrist, skal kommunen meddele en ny frist til borgeren.

Fristen gælder ansøgningssager og gælder ikke i den situation, hvor kommunen følger op på en bevilling af tabt arbejdsfortjeneste. I en opfølgnings sag gælder vilkårene for den bevilgede ydelse, indtil der træffes afgørelse om andet. I 24 sager ud af de gennemgåede 64 sager er der tale om en opfølgingsafgørelse.

Vi kan konstatere, at der er offentliggjorte sagsbehandlingsfrister på de deltagende kommuners hjemmesider.

Kommunerne har ved oversendelsen af sagerne oplyst, at sagsbehandlingsfristen for ansøgninger om tabt arbejdsfortjeneste på tidspunktet for ansøgningen om tabt arbejdsfortjeneste i de deltagende kommuner er på fire til 14 uger.

I 40 ud af de 64 gennemgåede sager er afgørelserne kategoriseret som førstegangsbevillinger eller nye bevillinger.

Vi kan også konstatere, at kommunernes offentliggjorte sagsbehandlingsfrister ikke ses overholdt i 21 sager ud af de 40 sager, og det fremgår ikke ud fra de foreliggende sagsoplysninger, at kommunerne i nogen af disse sager har oplyst en ny frist til borgeren. I seks ud af de 40 sager er det ikke muligt at vurdere, om kommunen overholder sagsbehandlingsfristen. Det er fx tilfældet, hvis kommunerne ikke har oplyst den offentliggjorte sagsbehandlingsfrist ved indsendelsen af sagen.

I to tredjedele af kommunerne er sagsbehandlingsfristen overskredet i godt halvdelen af sagerne. En enkelt kommune har alene bidraget med en enkelt sag, der lever op til indkaldelseskriterierne, og sagsbehandlingsfristen er overholdt i den sag. En anden kommune angiver alene sagsbehandlingsfristen i en enkelt af de indsendte sager, hvor der er tale om en ny bevilling eller førstegangsbevilling, og i den sag er sagsbehandlingsfristen ikke overholdt.

Vi ser i sagerne flere eksempler på en væsentlig overskridelse af sagsbehandlingsfristen på uger og i en enkelt sag op til ca. 16 måneder, før der træffes en afgørelse.

TEKSTBOKS: OPMÆRKSOMHED

Kommunerne skal være opmærksomme på at overholde de offentliggjorte sagsbehandlingsfrister. Kommunerne skal i den forbindelse også være opmærksomme på, at hvis fristen i en konkret sag ikke kan overholdes, skal ansøgeren skriftligt have besked om,

hvornår vedkommende kan forvente en afgørelse. Det følger af retssikkerhedslovens § 3, stk. 2.

Vi kan i den forbindelse henvise til en generel udtalelse af 15. december 2023 fra Ankestyrelsens kommunale tilsyn om kommunernes forpligtelse til at offentliggøre sagsbehandlingsfrister på det sociale område efter retssikkerhedslovens § 3, stk. 2. Udtalelsen kan læses på [Ankestyrelsens hjemmeside](#). Tekstboks slut.